

37.016:796.308
Б 27

БАСКЕТБОЛ

У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

УДК 796.323

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ БАСКЕТБОЛУ НА УКРАЇНІ

Постановка проблеми: У сучасному житті заняття спортом, фізичними вправами направлене не на досягнення високих результатів, а на підвищення їх оздоровчого впливу на широкі маси населення. Для вирішення такої глобальної проблеми найбільш ефективними засобами є, перш за все, спортивні ігри. З моменту свого « винаходу » гра в баскетбол переживає бурхливий розвиток. Це виражається і в зростаючій кількості баскетболістів, і в зростаючій кількості країн- членів Міжнародної федерації баскетболу. За своєю поширеністю ця гра займає провідне положення на світовій спортивній арені. Але у сучасній системі фізичного виховання молоді найбільш актуальною проблемою виступає проблема фізичної підготовки. Фізична культура є складовою ланкою учбової дисципліни різних навчальних закладів. Сьогодні заняття баскетболом стають все більше популярними серед молоді і саме по цій причині постає проблема створення найкращих умов для розвитку баскетболу в Україні. Також проблемою є те, що багато керівників не бажають вкладати кошти в розвиток студентського, дитячого та масового баскетболу.

Мета дослідження: Основною метою цього дослідження буде формування баскетболу як гри на території України, виокремлення основних аспектів та стадій розвитку баскетболу в Україні. Виявлення закономірностей подальшого розвитку баскетболу в країні; виявлення фактів про досягнення українських баскетболістів та ставлення власників команд до створення баскетбольних клубів.

Виклад основного матеріалу:

Зародження баскетболу на Україні розпочалось в ХХ столітті. Першим українським містом "прописки" баскетболу став Чернігів. Перші баскетбольні команди ("Зірка" і "Вікторія") були

організовані при Чернігівському Військово - Спортивному Клубі 6 липня 1921, а вже 30 серпня у Міському саду був проведений перший показовий матч.

Але подальшого розвитку баскетбол тоді не отримав, через віддаленість тренувального майданчика та відсутність коштів. Загальні симпатії, особливо серед жінок, гра стала завойовувати з 1922 року.

Для поширення баскетболу на території України і Криму Комітет баскетбольної ліги вніс Всеукраїнському Олімпійському комітету пропозицію організувати в Харкові Всеукраїнський комітет з поширення цієї гри.

Можливо, саме завдяки цьому, вперше в Києві на відкритті навігації навесні 1922 кияни вперше могли бачити цю гру.

Історики спорту на Україні вважають 1922 рік - датою народження баскетболу в нашій країні. Хоча треба було б вважати 1921, коли українці вперше побачили цю гру. Але тут питання: побачили, а чомусь не стали грати по відомим у світі правилам. Правила ж були прийняті 7 червня 1922. А тут ще питання: правила прийняті, але популярності немає. У такому випадку, що вважати датою народження? Думається, що відправною точкою слід вважати загальне "захворювання" цією грою - 1923 рік. Саме цього року майже вся молодь Чернігова була залучена в баскетбол: клуб "Спартак" мав 8 чоловічих і 3 жіночих команди, ВНЗ - 1 чоловічу, Перша радянська школа - 2 чоловічих і 2 жіночих, "Юний Спартак" - 6 чоловічих і 3 жіночих команди.

Остаточним визнанням на Україні цієї гри можна вважати 1924 - рік проведення 2 - ї Всеукраїнської Спартакиади в Харкові. Баскетбол був офіційно включений в програму змагань з літніх видів спорту. І хоча в них взяло участь лише 4 баскетбольні команди, ці змагання з повним правом можна назвати першими офіційними змаганнями республіканського рівня.

Баскетбол – одна з найбільш поширених ігор в Україні. Масовий, справді народний характер баскетболу пояснюється його високою емоційністю і доступністю, заснованої на простоті правил гри і нескладності обладнання. Особливою гордістю баскетболу як засобу фізичного виховання є його специфічна якість - можливість само-дозування навантаження, тобто відповідність між підготовленістю гравця і навантаженням, яке він отримує. Це робить баскетбол грою, доступною для людей різного віку.

За роки незалежності України різні меценати не дали « загинути » українському баскетболу і всіляко його підтримували та розвивали. Серед них керівники і директори підприємств і заводів, підприємці та бізнесмени, ректори університетів, в деяких випадках до баскетболу проявляють інтерес міська влада, намагаючись створити муніципальні баскетбольні клуби.

У більшості випадках в пошуку і залученні цих меценатів до баскетболу брали і беруть участь ті організатори і тренери, які прийшли з минулої системи спорту і залишилися відданими та люблячими свою справу людьми в даний час. Вони з перших днів незалежності і по сьогоднішній день в складних економічних умовах залишилися відданими улюбленій грі, продовжують вірити і розвивати український баскетбол. Згодом до них приєдналися і стали відігравати велику роль в житті українського баскетболу видатні колишні баскетболісти. Один з них - олімпійський чемпіон Олександр Волков. Ставши президентом Національної федерації баскетболу України і народним депутатом України, він використовує всі свої сили, знання, досвід і авторитет для розвитку і просування іміджу українського баскетболу в країні і за кордоном.

Спільні зусилля цих людей дали певний результат. Національна збірна України увійшла до шістки найсильніших команд Європи і стала учасником чемпіоната світу, студентська збірна стала срібним призером на Всесвітній Універсіаді, збірна України з баскетболу 3x3 стала бронзовим призером чемпіонату світу. ФІБА Європа, визнаючи заслуги українського баскетболу, прийняло рішення про проведення чемпіонату Європи в 2015 році в Україні.

Всі досягнення українського баскетболу є плодом зусиль не байдужих до його долі людей, але це не покращує докорінно стан справ у нашому баскетболі. На жаль, за роки незалежності не була створена державна система спорту, і баскетболу зокрема.

Чоловічі професійні команди, які беруть участь у національному чемпіонаті України, називають себе баскетбольними клубами, але в своїй структурі не мають студентські та аматорські команди, не розвивають масовий баскетбол, деякі з них, хоча і містять юнацькі команди, не мають системи виховання та підготовки баскетболістів від новачка до гравця професійної команди.

Ставлення власників команд до створення баскетбольних клубів у широкому розумінні не викликає у них особливого ентузіазму.

Щоб професійна команда була більш привабливою, їх власники все частіше стали запрошувати в свій склад зарубіжних гравців і тренерів, не звертаючи уваги на українських баскетболістів. Багато керівників не бажають вкладати кошти в розвиток студентського, дитячого та масового баскетболу, перекладаючи турботу про підготовку та вихованні молодого покоління на державу. Вони постійно відмовляються від фінансування або роблять це з невеликим бажанням, знаходять різні хитрощі, щоб обійти рішення даного питання і не обтяжують себе виплатами фінансової допомоги або компенсації тим ДЮСШ, які займаються підготовкою молодих баскетболістів для їх команд.

Українські тренери, що працюють в ДЮСШ та ВУЗах, отримують невисоку заробітну плату і знаходяться у найскладнішій ситуації, адже саме вони займаються в суспільстві вихованням і підготовкою молодих баскетболістів, але при цьому ні держава, ні професійні команди не проявляють турботу про них. Адже їх вихованці представляють нашу країну на міжнародних змаганнях, саме їх вихованці поповнюють ряди професійних команд. Замість серйозної допомоги та підтримки тренерів, багато баскетбольних клубів запрошують іноземних тренерів, які часто не мають спеціальної освіти і поступаються в кваліфікації існуючим українським. Не знаючи особливостей нашої країни і нашої культури, вони не дають належного виховання та розвитку нашої молоді. Щоб зберегти свою репутацію, іноземці вичавлюють з українського юнацького баскетболу результат, ставлячи перед ним одну мету - перемагати, і часто будь-якою ціною.

Результати досліджень: Заняття баскетболом актуальні в наш час, так як статистика показує, що все більше і більше дітей та студентів приваблюють баскетбольні ігри. Займаючись баскетболом, вони переслідують різну мету - одні відпочивають і зміцнюють своє здоров'я, інші розважаються і розширюють коло свого спілкування, треті прагнуть до самоствердження та самореалізації, до слави і багатства і т.д. Мета різна, але спосіб її досягнення в спорті один - через перемогу. Деякі керівники українських професійних команд прагнуть зробити баскетбол на

Україні великою індустрією - товаром, який можна продавати або купувати. Головним принципом розвитку нашої держави повинна стати турбота про своїх громадян.

Тому українським тренерам необхідно не тільки зміцнювати здоров'я, розвивати і вдосконалювати фізичні здібності баскетболістів, а й повинні виховувати в них такі загальнолюдські якості, які можуть сприяти їх всебічному, гармонійному і духовному розвитку.

Висновки: На основі всього вище сказаного можна зробити висновок що баскетбол – одна з найбільш поширених ігор в Україні. Зародження та розвиток баскетболу в Україні розпочалося у 20-ті роки ХХ століття. Однак із часом популяризація цієї гри не отримала широкого розповсюдження і тому інтерес до неї, як до професійної гри поступово втрачався. Задля розвитку баскетболу на території України до професійних команд запрошувались зарубіжні гравці чи тренери. При цьому увага зовсім не приділялась школам, ДЮСШ чи ВУЗам де навчаються та грають талановиті спортсмени. У тренерів чи вчителів невисока заробітна платня що не дає можливості якнайкраще підготувати молодих спортсменів, які представляють нашу країну на різних змаганнях та які потім переходять в склад зарубіжних команд.

Баскетбол на території України розвивається здебільшого за рахунок небайдужих до цієї гри людей, які ставлять перед собою мету відпочити, весело провести час чи зміцнити своє здоров'я.

Список використаних джерел

1. Бородай С.А. История развития баскетбола. 2000г.
2. Валентина Кулибаба. Взгляд на пути развития баскетбола в Украине.
3. “Планета Баскетбола”, стаття Михайла Чупрова.
4. Українська радянська енциклопедія. В 12-ти томах / За ред. М. Бажана. — 2-ге вид. — К.: Гол. редакція УРЕ, 1974-1985.
5. Щербань Юлія Викторовна «История развития баскетбола»